A°. 1854. N°. 174.

DINGSDAG 25 JULIJ.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

KENNISGEVING.

Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht,

Van den heer Commissaris des Konings in deze provincie ontvangen hebbende eenige van de door Zijne Koninklijke Hoogheid *Prins Hendrik der Nederlanden*, als voorzitter van het Hoofdbestuur der vereeniging van het *Metalen Kruis*, aan het Departement van Binnenlandsche Zaken toegezonden exemplaren eener Circulaire van genoemd Hoofdbestuur aan de onderscheidene afdeelingen der vereeniging, houdende uitnoodiging tot het verstrekken van bijdragen van een binnen Amsterdam op te rigten Nationaal Gedenkteeken, ten einde het aandenken aan dat onderscheidingsteeken en de in 1830 en 1831 betoonde trouw aan *Koning* en *Vaderland* te bewaren voor het nageslacht;

en gaarne willende voldoen aan de ontvangene uitnoodiging om de ingezetenen in de gelegenheid te stellen van die Circulaire kennis te nemen;

Brengen ter algemeene kennis, dat een exemplaar der Circulaire en van de daarbij behoorende Inteekening-Lijst ter inzage voor een ieder is nedergelegd ter Stads Secretarie, uiterlijk tot den 30 Julij aanstaande.

Den inhoud der Circulaire hier mede te deelen, welke mede getuigt van 's Konings bijzondere belangstelling in de vereeniging, gedoogt deze aankondiging niet. Genoeg zij het eenige woorden aan te halen, welke het hoofddoel kenschetsen. „Zal dat op te rigten Monument," zoo zegt het Hoofdbestuur der vereeniging „eene eerzuil worden, „het Metalen kruis en het Nederlandsche volk waardig, „dan zullen wij over eene betrekkelijk groote som moeten „kunnen beschikken, die niet door de dragers van het „Metalen kruis alléén zal kunnen worden bijeengebragt."

Het Hoofdbestuur wenscht daarom „allen tot deelne„ming op te wekken, die, met warm Vaderlandsch ge„voel, zich de jaren 1830 en 1831 herinneren, als een „roemrijk tijdperk in de geschiedenis van het Nederland„sche volk, als een tijdperk waarin Vaderland en Oranje „op de meest mogelijke wijze waren vereenzelvigd."

*B*urgemeester en Wethouders vertrouwen, dat de ingezetenen niet achterlijk zullen blijven om mede te werken tot deze nationale zaak, nadat reeds andere steden een gunstig voorbeeld hebben gegeven en berigten wijders, dat er ook gelegenheid tot inteekening zal bestaan bij de leden van het bestuur van het Metalen Kruis, afd. Utrecht, zijnde de heeren:

Mr. J. J. NAHUYS.

Mr. N. P. J. KIEN.

Mr. A. G. J. baron TAETS VAN AMERONGEN, (of bij diens afwezigheid de 2e Secretaris van het bestuur de heer A. A. KERKHOFF.)

W. baron SIX VAN OTERLEEK, en

de Kolonel H. J. TESTAS.

terwijl bovendien door deze heeren maatregelen zullen genomen worden om aan de zaak bevorderlijk te zijn.

Utrecht den 15 Julij 1854,

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. HINLÓPEN, Weth.
Ter ordonnantie van dezelven,
H. G. KÖMER.

OPROEPING.

Aangezien door de ambtenaren bij de Stedelijke belasting alhier, krachtens art. 15 der verordening op de invordering der belasting op de honden, zijn in beslag genomen eenige honden welke op den openbaren weg zijn aangetroffen, zonder voorzien te zijn van het metalen teeken voorgeschreven bij art. 11 der gemelde verordening, zoo worden ter voldoening aan art. 277 der wet van 29 Junij 1851 *Staatsblad* n°. 85, de onbekende eigenaars dier honden opgeroepen om, binnen twee dagen, dus voor of op den 27. Julij e. k. te verschijnen aan het gebouw der Veewaag alhier, (Jacobiekerkhof), ten einde tegenwoordig te zijn bij de inventarisatie der in bewaring gestelde honden.

Zullende voorts die honden, waarvoor niet, volgens art. 278 der gemelde wet, de waarde tot borg is gesteld, krachtens art. 279 derzelfde wet, op magtiging van den kantonregter in het openbaar worden verkocht, welke verkooping alsdan den volgenden dag Vrijdag den 28. Julij des middags ten 12 ure ter plaatse voorschreven zal plaats hebben

Utrecht 24 Julij 1854.

De Hoofdontvanger der Stedelijke
belasting te Utrecht,
WALLAND.

UTRECHT 25 Julij.

Een gevecht heeft wederom aan den Donau plaats gehad, waarin op nieuw Russiesche veldoversten zijn gewond. De Russiesche generaals blijven dus voortdurend zeer ongelukkig. Het opperbevel zal, meldt men, weder aan prins *Paskewietsch* worden opgedragen. De Czaar wil de Turken achter den Donau hebben teruggedrongen, maar Giurgewo wordt op het voorbeeld van Kalafat versterkt, terwijl *Omer Pacha* een beslissende slag zal blijven weigeren.

De *Köln. Z.* berigt, dat admiraal *Lyons* te Varna is overleden; de Engelsche kaptein die bij eene landing aan de Sulina is gewond, heet *Parker*.

Nog wordt per telegraaf gemeld, dat Odessa op nieuw is beschoten, en dat de Oostenrijkers in Walachije zouden gerukt zijn. Dit laatste blijft voor alsnog onwaarschijnlijk.

Een gedeelte der vloot met de landingstroepen voor de Oostzee is in de Oostzee aangekomen.

Er zijn weder tijdingen langs gewonen weg uit Spanje. De toestand is te Madrid gevaarlijker dan immer. Na den val van het ministerie *Sartorius* was aan generaal *Cordova* de last tot zamenstelling van een nieuw kabinet opgedragen; dit voldeet echter niet meer, evenmin als het latere kabinet onder voorzitterschap van den hertog *van Rivas*. Alle hoop was thans op generaal *Espartero* gevestigd, die door de koningin is ontboden. De bevolking van Madrid heeft zich intusschen aan de ergste gewelddadigheden schuldig gemaakt. Er is op verschillende plaatsen heftig gestreden. Behalve het paleis van de koningin moeder zijn een aantal hotels der oud ministers aan de vlammen prijs gegeven. Den 19 moet de strijd in Madrid weder hevig zijn geweest. Men geloofde de koningin moeder *Christina* op het paleis verborgen, en het volk was daarop tegen het paleis opgerukt. Den vorigen dag had kolonel *Garrigo*, pas veroordeeld, door het volk bevrijd en door de koningin tot generaal en kommandant bevorderd, het bloedvergieten weten te staken. Nu de woede des volks op den 19. weder is losgebroken, vreest men voor ergelijke tooneelen, vooral nu na den 19. geene tijdingen meer zijn ontvangen, 't geen steeds een slecht teeken is. De bepalingen tegen de drukpers waren reeds den 17. ingetrokken.

*— Bij koninklijk besluit is bepaald, dat gedurende het tijdvak van 1 tot en met 20 September aanstaande, te Amersfoort zal worden gekazerneerd en gestald een eskadron van het korps jagers te paard, sterk 5 off., 110 onderoff. en manschappen, en 122 paarden, ten einde in de legerplaats bij Zeist de politiedienst waar te nemen.

— Z. M. heeft, onder meer anderen, eervol ontslag verleend aan den kapt. van de 2. komp. 2. bat. rustende schutterij in Utrecht, den heer *J. C. van der Heijden*.

— Z. M. heeft een pensioen van *f* 561 verleend aan de weduwe van den onlangs overleden directeur van het postkantoor te Utrecht, Mevr. *M. van Marle*, geb. *Cuningh*.

:— Bij verschillende koninklijke besluiten zijn benoemd: tot grootkruisen der orde van den nederlandschen Leeuw, Z. M. de koning van Portugal; Z. K. H. don *Lodewijk Philips van Portugal*, hertog van Oporto, de hertog *van Terceira*, groot-officier van Z. M., de burggraaf *de Carreira*, gouverneur der koninklijke prinsen van Portugal en den burggraaf *de Zeizal*, gezant van Z. M. den koning van Portugal alhier; tot kommandeur, de generaal *de Cermento*; en tot ridders, de heer *de Mello*, in dienst van Z. M. den koning van Portugal, en de heer *Louis d'Ardenne*, consul van Belgie te Leipzig.

:— Z. M. de koning van Portugal heeft aan vele der officianten van Z. M., die gedurende HD. verblijf alhier te lande, in HD. dienst geweest zijn, geschenken doen uitreiken, alsook aan de bemanning van het koninklijk stoomjagt eene aanzienlijke gift geschonken. Men verneemt, dat Z. M., benevens HD. gevolg, op de meest ondubbelzinnigste wijze, hunne bijzondere tevredenheid hebben te kennen gegeven over de zoo bij uitstek goede ontvangst, welke hen hier te lande was te beurt gevallen. Z. M. roemde hoogelijk Nederland als een bij uitstek schoon land, dat bij hem niet uit het geheugen zou gaan.

— Met genoegen vermelden wij, dat de jaarlijksche gift van H. M. de Koningin moeder, groot *f* 200, ten behoeve der Maatschappij van Moederlijke Liefdadigheid te Utrecht, wederom is ontvangen.

— Zooals wij in onze vorige vermeldden, is een gedeelte van het kamp van Zeist reeds door het bat. Mineurs en Sappeurs betrokken. Dit bat. heeft, nagenoeg ten westen van het groote kamp, zijne tenten opgeslagen, en houdt zich reeds dagelijks bezig met exercitiën van verschillenden aard.

Ook worden bij de regementen reeds toebereidselen gemaakt om eerlang naar het kamp op te rukken.

— Z. K. H. de prins van *Oranje* is den 21 dezer te Vlissingen aangekomen, en heeft aldaar al het merkwaardige bezocht. Heden Dingsdag keert Z. K. H. naar 's Hage terug.

— Men verneemt nader, dat wegens den vreeselijken moord, dezer dagen nabij Amsterdam gepleegd, verdacht wordt gehouden: *Johann Heinrich Kemper*, oud 22 jaren, geboren te Wellendorf, ambt Iburg, koningrijk Hanover, lang 1 el 75, voorhoofd laag, haar en wenkbraauwen licht bruin, naar het blonde, oogen blaauw, neus en mond gewoon, kin rond, aangezigt ovaal, kleur gezond, spraak plat Duitsch, bijzondere teekenen: een langwerpig lidteeken op de linkerhand. Bevel tot aanhouding van dien persoon is uitgevaardigd.

De *Amst. Ct.* voegt hierbij, dat hij arbeider was in de Haarlemmermeer-polder achter Zwanenburg, van waar hij des avonds te voren zich verwijderd had, zeggende, dat hij ergens geld moest ontvangen. Men zegt vrij algemeen, hoewel niets met zekerheid bekend is, dat het volkomen zijne bedoeling geweest is, aan de vrouw van *Prikwinkel* het leven te benemen, en wel uit wraak, omdat zij zijne huwelijks-aanzoeken geweigerd had toen zij nog dienstbode bij *Prikwinkel* was en den baas boven den knecht verkozen had. Hij moet haar toen hebben gedreigd, dat hij den een of anderen tijd haar die versmading betaald zou zetten. Personen die Vrijdag en Zaturdag in huis waren, verzekeren dat alles aanduid dat eene verschikkelijke worsteling moet hebben plaats gehad. Alles is met bloed bevlekt.

Wij vernemen dat het in leven zijnde kind, nog in huis zijnde, toen het uit zijn bewusteloozen toestand ontwaakte, geroepen heeft: *Och! laat oome Hein toch niet weêrkomen, anders slaat hij mij nog eens dood!* Aan moordaanslag op de kinderen werd, bij de eerste ontdekking van het menschonteerend feit, niet gedacht en eerst ten 10 ure heeft eene der toegeschotene vrouwen, de kinderen willende kleeden, ontdekt dat ook zij door de moordende hand des booswichts niet waren gespaard.

— Naar wij vernemen is Vrijdag 21 dezer door lidmaten van de Hervormde kerk te Amsterdam verzonden een adres aan Z. M. den Koning betrekkelijk de verhouding der Nederlandsche hervormde kerk tot de Theologische faculteiten. Adressanten verzoeken daarbij hoofdzakelijk, dat 1°. bij voorkomende vakatures voor de betrekking van hoogleeraar in de Godgeleerdheid aan 's lands Hoogescholen, die betrekking uitsluitend moge worden opgedragen aan mannen, die bewijzen gegeven hebben dat zij, bij het bezit der overige vereischten, opregtelijk en ondubbelzinnig de belijdenis van de Nederlandsche Hervormde kerk zijn toegedaan; en 2°. reeds dadelijk

moge worden opgeheven en buiten verdere werking gesteld art. *honderd zestien* van het Koninklijk besluit van 2 Aug. 1815, door hetwelk de Nederlandsche Hervormde kerk *verpligt* wordt, geene leeraars te beroepen dan de zoodanigen, die aan 's lands Hoogescholen gevormd en opgeleid zijn.

Te Rotterdam en 's Gravenhage worden adressen van overeenstemming in gereedheid gebragt, welke openbaar ter teekening zullen gelegd worden. *Amst. Ct.*

— De Paus heeft tot honoraire kamerheeren benoemd de HH. *J. Oomen*, president van het seminarie, *H. Peters*, directeur van het kleine seminarie, en *K. E. Schrijnen*, deken en pastoor der parochie van den H. Martinus te Venlo.

— De heer *Frans Donkers* RHz. heeft de schets vervaardigd van het standbeeld van den vermaarden *van Tulder*, hetwelk hij zoo als reeds vroeger gemeld is, als een geschenk aan de stad heeft aangeboden. Wij mogen reeds voorshands zeggen dat deze schets, waarvan wij het doelmatig achten voor alsnog geene bijzonderheden te vermelden, uitmuntend heeft voldaan aan al degenen die haar hebben bezigtigd. Het standbeeld zelf zal, met het plint, zes rijnl. voeten hoog zijn; de kunstenaar is voornemens het nog vóór den winter te voltooijen. *N. N. Br.*

— In de *N. N.-Br.* leest men, dat aldaar den 2. Augustus aanst. de eerste steen zal gelegd worden van het in aanbouw zijnde klooster der Redemptoristen, zijnde de feestdag van den *H. Alphonsus Maria de Ligorio*, stichter der orde.

— Te St. Jans Klooster, *Ambt Vollenhoven* heeft den 22. dezer een verschrikkelijken brand gewoed, waardoor 24 à 25 der voornaamste boerenwoningen met al het ingezamelde hooi in de asch zijn gelegd. De meesten dezer huizen waren sedert 1835 eerst nieuw opgebouwd, dewijl in dat jaar insgelijks 23 woningen door brand waren vernield.

*— De heer *Lodewijk Kühnen*, voortreffelijk landschapschilder zal prinses *Charlotte* van België les geven in de schilderkunst.

*— Duitschland's groote taalgeleerde *Jac. Grimm* heeft het eere-voorzitterschap van het *Vlaemsch Comiteyt* te Duinkerken aangenomen, bij de volgende missieve aan den President.

Mijn heer!

„Het Vlaemsch Comiteit in uwe stad opgerigt, heeft mij de uitstekende eer bewezen, mij tot eerevoorzitter te benoemen; gelief bij hem de tolk te zijn mijner opregte dankbetuigingen. De levenskracht der Vlaemsche spraek moet verwonderen; na eeuwen en onder den overheerschenden invloed der Fransche tael, behoudt zij nog al haer leven en volksgetrouheid. Ik juich al uwe navorschingen toe. uwe grond is vruchtbaer en bijna onaangeraekt; gij zult niet missen, een overvloedigen oogst in te zamelen.

„Wij, Duitschers, gevoelen ons nog immer uwe oude landgenooten; de tongval, dien gij niet ophoudt te spreken, vereenigt zich met ons „Duitsch." Noemt gij niet *God*, *Vader*, *Moeder*, *Hemel* en duizend andere zaken volstrekt met hetzelfde woord als wij? Wij moeten elkander derhalve omtrent een oneindig getal voorwerpen beter verstaen dan de vreemdelingen het zouden kunnen begrijpen.

„Gij zult bij het voortzetten uwer werkzaemheden, ontelbare woorden, uitdrukkingen, gebruiken en geloofsbegrippen aenteekenen en verzamelen, die waerd zijn, behouden en nader onderzocht te worden.

„Ik ben ongeduldig, eene verzameling van volksliederen te zien, welke, ik twijfel er niet aen, in Frankrijk even als in Duitschland met graegte zal worden ontvangen.

„Ik verzoek u, de vertraging mijns antwoords te verschoonen; het Hoogduitsch woordenboek, waerin ik verdiept ben, laet mij weinig rusttijd over. Ik heb de vrijheid genomen, een exemplaar van mijne Geschiedenis der Hoogduitsche tael te zenden, hetwelk gij door de bemiddeling van den heer *Keussner*, boekhandelaer te Brussel, zult ontvangen. Indien ik u ... ze kon nuttig zijn, beschik altijd over mijn goedewil.

... verzekering mijner volkomene achting"

JAC. GRIMM.

DENEMARKEN.

KOPPENHAGEN, Zondag 23 Julij.

Het Engelsche stoomschip Sphinx is hier met Fransche troepen aangekomen; het transportschip La Livorne bevindt zich met troepen op de reede van Helsingoer, en het verdere eskader met Fransche troepen komt aanzeilen. De Hannibal, met de vlag van den commodore *Grey*, de St. Vincent, Algier, Royal William en 3 stoombooten zijn de groote Belt gepasseerd. *Baraguey d'Hilliers* wordt te Koppenhagen verwacht.

Uit Stockholm wordt van gister zaturdag gemeld, dat 25 oorlogschepen van de Westelijke vloten naar Degerby zijn gestevend, aan den invaart naar de Alandseilanden. Verder zijn heden 20 oorlogschepen der Franschen en Engelschen bij Soederarmbaak aangekomen.

DUITSCHLAND.

WEENEN 22 Julij.

Het wordt hier steeds als zeker beschouwd, dat ons kabinet, hoewel zoo langzaam mogelijk tot eene beslissing komende, toch niets van zijne laatste eischen aan Rusland gedaan, zal afwijken.

Over Orsowa ontvangt men berigt, dat den 19. bij Giurgewo weder een gevecht is geleverd, waar de Russen op nieuw zouden geslagen zijn. Hun hoofdkwartier was dientengevolge naar Slobosia verlegd. Het 4.e operatieplan der Russen is door den Czaar goedgekeurd. Intusschen wordt Giurgewo op dezelfde wijze versterkt als Kalafat geweest is.

Men meldt uit Giurgewo, dat *Omer Pacha* eene algemeene amnestie heeft afgekondigd voor allen, die de Russen hebben gediend, maar die de eerste geschikte gelegenheid aangrijpen, om zich weder aan de zijde der Turken te scharen of naar het Turksche kamp te komen. Eene deputatie der Bojaren is aan den Turkschen opperbevelhebber reeds getuigenis komen geven van de gehechtheid aan de Porte van den Walachyschen adel.

— Uit Bucharest meldt men van den 19. Julij: Volgens hier ontvangen mededeelingen zou de veldmaarschalk *Hesz* den 16. Julij bij Burtscherowa de Walachijsche grenzen zijn overgetrokken.

WEENEN Maandag 24 Julij.

De tijding van een levendig voorpostengevecht bij Papajani, nabij Giurgewo, waarbij prins *Burturlin* is gewond, bevestigt zich. Ook de Hetman der kozakken moet in die schermutseling gewond zijn.

WEENEN, Maandag 24 Julij.

Zoo even ontvangt men hier berigt, dat drie stoomschepen der vereenigde Fransch-Engelsche vloot den 13. dezer de vestingwerken van Odessa hebben gebombardeerd.

HAMBURG 22 Julij.

Brieven uit Petersburg tot den 17. weerspreken het berigt van de ongenade, waarin prins *Paskewitsch* zou gevallen zijn, ten gevolge van de opheffing van het beleg van Silistria. De briefwisseling tusschen den keizer en den prins is steeds zeer druk.

Nadat de vereenigde vloten Kroonstad hebben verlaten, hebben de Russiesche schepen den 14. op hunne beurt eene verkenning gedaan. De keizer was dien dag zelf in de vesting gekomen, om zich te vergewissen van 't geen gedurende de aanwezigheid der vloten voor de vesting geschied was.

De blokkade der Russiesche havens heeft aan den binnenlandschen handel nog geene schade gedaan. Het *J. de Commerce* van Petersburg berigt, dat van den 5 Mei tot 3 Julij in de hoofdstad 6,059 handelsvaartuigen waren aangekomen, eene waarde van 25 millioen fr. aanvoerende. De uitvoer van Russiesche waren langs Memel had van 1 April tot 1 Julij alleen aan hennep en vlas 14 millioen pond bedragen, waarvan $^2/_3$ voor Engelsche rekening was aangekocht.

De Engelsche kruisers hebben op nieuw in de zee van Archangel onderscheidene Russiesche handelschepen prijs gemaakt. Men merkt op, dat de Engelschen vooral op de Hollandsche vaartuigen naauwlettend toezien. De Wilhelmina van Amsterdam naar Koenigsberg bestemd, is door de Archer naar Memel opgebragt, alleen op het vermoeden, dat het oorlogscontrabande aan boord had.

4 linieschepen, met de Bulldog en 2 andere stoomschepen, zijn langs Nyborg gekomen; men meende dat het de schepen waren die Fransche troepen van Calais over moeten voeren.

— Ten opzigte van het verschil in meening tusschen den Koning van Pruissen en diens broeder, den Prins *van Pruissen*, verhalen personen die goed onderrigt zeggen te zijn ook het volgende: de Prins wil zijnen zoon, Prins *Frederik Willem*, na hem den vermoedelijken troonopvolger, gedurende een paar jaren naar Engeland zenden, opdat hij al de instellingen dier Natie naauwkeurig zou leeren kennen, terwijl, naar den wensch der beide Familiën, de jonge prinses *Victoria* tot zijne toekomstige gemalin en derhalve tot medebekleedster van den Pruissischen troon bestemd is. Maar de Koning, hoezeer ook met die verbindtenis ingenomen, wil zijne toestemming tot een zoo langdurig verblijf des Prinsen in Engeland niet geven, uit vrees dat hij na zijne terugkomst geneigd zou zijn te veel van wat in zijn Rijk bestaat op Engelsche leest te schoeijen.

HAMBURG Maandag 24 Julij.

Brieven uit Petersburg, doen voorzien, dat prins *Paskewitsch* weldra het opperbevel over het Russiesche leger in de Donauvorstendommen weder op zich zal nemen.

De intogt in de Belt van de Engelsche schepen, die Fransche troepen voor de Oostzee bestemd aan boord hebben, wordt bevestigd.

FRANKRIJK.

PARIJS 23 Julij.

De *Moniteur* bevat eene teregtwijzing, omtrent het gerucht, dat voor Bucharest een Fransch regement was in de pan gehakt, waarbij een onzer uitstekende generaals zou gesneuveld zijn. Tegen de verspreiders van dergelijke logenachtige berigten zal de regering gebruik maken van de geregtsmiddelen haar door de wet gegeven.

Uit Kars wordt aan ons officieel orgaan gemeld, dat de afgevaardigden met *Schamyl* zich in betrekking hebben gesteld, die aan 't hoofd stond van eene aanmerkelijke strijdmagt. Hij had zich reeds van enkele punten in 't gebergte meester gemaakt. Veel deserteurs kwamen het Turksche leger versterken. Aan de Russiesche generaals moet de tijding zijn gezonden, dat zij op geene versterking moesten rekenen, daar die hen niet kon worden gezonden; zij moesten daarom verdedigender wijze blijven handelen.

De *Moniteur de la Flotte* bevat een volledig verslag, omtrent de verkenning door de vereenigde vloten voor Kroonstad gedaan. De vloot daartoe gebezigd was 18 linieschepen, 8 fregatten, 3 korvetten en eenige aviso's sterk, alle stoomvaartuigen. Den 22 vertrokken, was zij, na 48 uren varens bij het eiland Seskar. In die 2 dagen maakte men zich tot den strijd gereed. Den 24. gaven de admiraals het teeken om tot den strijd gewapend te zijn. Dit werd over de geheele linie der vloten met uitbundig gejuich begroet. Maar ofschoon de wind gunstig was voor den vijand, hij bleef zich schuil houden achter zijne batterijen. Men wachtte 8 dagen te vergeefs op den vijand. De admiraals naderden toen de vestingwerken nog meer, en namen van 't geheel de noodige plannen. Den 6. zijn de vereenigde vloten teruggekeerd en vervolgens in den besten staat te Barosund aangekomen, waar eene nieuwe expeditie wordt voorbereid.

— 22 April. 3 pCt 70,80; 4½ pCt. 98 Bank 2870.

PARIJS, Maandag 24 Julij.

Heden is alhier berigt ontvangen, dat Omer-Pacha een beslissende slag zal ontwijken.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

24 Julij 1854.

De Commissie, in wier handen waren gesteld de geloofsbrieven van het nieuw benoemd lid der kamer, den heer *Huguenin*, brengt deswege bij monde van den heer *van Goltstein* rapport uit. Daaruit blijkt dat de stukken in volkomene orde zijn bevonden. Eene informaliteit door het buiten aanmerking laten van eene bus met 6 biljetten, die naar het oordeel van het stembureau, te laat was overgebragt, deed het der Commissie wel twijfelachtig zijn, of de uitspraak van het bureau wèl op goede gronden rustte, maar dewijl daardoor geene verandering in de verkrijging der volstrekte meerderheid te weeg werd gebragt, concludeert de Commissie tot toelating van den heer *Huguenin*.

Is ingekomen eene missieve van dien heer, kennis gevende, dat hij, uithoofde van gebrek aan voldoend personeel bij de Regtbank, waarvan hij lid is, niet bij magte is ter vergadering op te komen.

Aan de orde van den dag is de voortzetting der beraadslagingen over art. 39 en de daarop voorge-

stelde amendementen van het ontwerp tot daarstelling van het reglement op het beleid der Regering in Ned. Indië.

De Minister van Koloniën deelt mede, dat vroeger ook zendingen naar de buitenbezittingen hebben plaats gehad, b. v. van de heeren *Merkus*, *Nahuys* en later van de heer *van Nes*. Die zendingen kunnen dus even zoo goed de buiten-beztttingen als Java zelf betreffen.

De heer *Meeussen* verklaart zich tegen het toekennen der bevoegdheid aan den gouv.-generaal, om de kleinste helft van den Raad van Indie, door het opdragen van zendlingen, te kunnen verwijderen. onder het nog bestaande reglement kan dit eerder plaats hebben; volgens hetzelve is er een adviserend collegie: doch nu worden aan den Raad meer attributen toegekend; algemeene verordeningen enz moeten de toestemming van den Raad van Indie erlangen; de verwijdering is onbestaanbaar met de waardigheid en de zelfstandigheid van dat collegie.

De heer *van Hoëvell* oordeelt mede, dat uithoofde van de uitbreiding, welke de werkkring van den Raad van Indie thans verkrijgt, het bij het art. aangenomen beginsel verworpen behoort te worden.

De heer *Baud* kan niet ontkennen, dat die zendingen in menig geval ongerief veroorzaken, vooral als er verschil van gevoelen tusschen den gouv. gen. en de leden van den Raad van Indie bestaat. Maar hij erkent de noodzakelijkheid van dergelijke zendingen meer bepaald voor de buitenbezittingen, waar reeds commissarissen-inspecteurs zijn. In die behoefte zal dus voorzien kunnen worden.

De heer *Rochussen* zegt, dat het blijkt dat er geen verschil over de noodzakelijkheid van dergelijke zendingen bestaat, maar dat er alleen gevreesd wordt voor misbruik daarvan, en men daarom het gebruik wil onmogelijk maken. Wat den veranderden werkkring van den Raad van Indie betreft, doet de Spr. opmerken, dat ook tot 1836 de Raden van Indie leden waren van een Regerings-collegie. Hij gelooft, dat zendelingen op Java en Madura veel meer noodig zijn dan op de buitenbezittingen, die, wel verre van veronachtzaamd te worden, integendeel vele maatregelen tot verbetering vereischen.

De heer *Godefroi* zegt, dat, indien het artikel verworpen wordt, dan toch de gouv. gen., als hoofd van de hierarchie, bevoegd zal zijn zendingen op te dragen. Zij die dus tegen zendingen zijn, moeten een verbod in de wet doen opnemen, b. v. zooals in art. 11 tegen de waarneming van andere staatsambten door de leden van den Raad van Indie.

De heer *Thorbecke* gelooft niet, dat de gouv.-gen. die bevoegdheid zal hebben, als zij niet in de wet is opgenomen. De gouv.-gen. heeft geene willekeurige magt over de leden van een collegie, om hun andere bezigheden op te dragen; vooral kan dit niet geschieden omtrent een wetgevend collegie.

De heer *van Hoëvell* is ditzelfde gevoelen toegedaan, en zegt, dat de opneming van het art. in het ontwerp bewijst, dat de Regering zelve meent, dat de gouv.-gen. de bedoelde bevoegdheid niet heeft.

De heer *de Man* trekt zijn amendement in.

De heer *Baud* deelt in het gevoelen, dat, indien het art. *niet* aangenomen wordt, de gouv. gen. zwarigheid zal maken om zendingen op te dragen. Hij acht dus het uitdrukkelijk aannemen van dat beginsel noodig.

De minister verklaart, dat eene verwerping van het art. eene noodelooze verzwakking der magt van den gouv.- gen. zal wezen.

Daarna is het amendement van den heer *van Nispen* verworpen, met 39 tegen 15 st.; dat van den heer *Delprat* met 43 tegen 11 st., en ten laatste is art. 39 *aangenomen* met 37 tegen 18 st.

Art. 40 (inhoudende, dat de gouv.-gen., met opzigt tot de uitoefening zijner waardigheid, aan den Koning verantwoordelijk is, onverminderd het regt tot vervolging, bij art. 159 der Grwt. aan de Tweede Kamer toegekend) wordt door den heer *Thorbecke* bestreden, als overbodig; bovendien heeft de eerste alinea betrekking tot de gewone verantwoordelijkheid, en de 2e tot de strafregtelijke.

De minister antwoordt, dat de 1e zinsnede strekt om de meening van sommigen tegen te gaan, alsof de gouv.-gen. alleen aan de Kamer verantwoordelijk zou zijn, en niet aan den Koning.

De heer *Mackay* ziet niet in, hoe het geval zich kan voordoen dat de Gouv. Gen. zou kunnen zeggen: ik ben alleen verantwoordelijk aan den koning en niet aan ministeriële bevelen, omdat toch die bevelen van den minister geschieden namens den koning.

Bij den heer *van Goltstein* weegt de bedenking van den heer *Thorbecke* niet. De ministers hebben doorloopende magtiging van den koning en dus kunnen dan rekenschap vragen aan den Gouv. Gen. over alle leden van bestuur. Eene andere vraag is, of het art. noodig is en dan zegt ook hij neen: want de bepaling, dat de Gouv. Gen. verantwoordelijk is aan den koning, vloeit uit den aard der zaak voort. En om nu de onjuiste meening van sommigen, dat de Gouv. Gen. verantwoordelijk is aan de Staten-Generaal, te bestrijden, daarvoor behoeft geen art. in de wet.

Bij stemming wordt art. 40 aangenomen met 37 tegen 13 stemmen.

Art. 41 (bepalende, in welke gevallen de gouv.-gen. strafbaar is) wordt mede door den heer *Thorbecke* bestreden als onvolledig en gebrekkig in de redactie.

De heer *v. Bosse* heeft eene aanmerking op dit art., in verband met het vervallen van art. 4.

De heer *van Goltstein* zegt, bij ontstentenis van de wet nopens de ministeriele verantwoordelijkheid, zijn de straffen niet bekend, die toepasselijk zijn op den Gouv. Gen., ingeval van art. 4 van dit reglement. Wanneer zal de wet op de ministeriele verantwoordelijkheid worden ingediend? Zoolang die wet niet zal bestaan, moet de gewone strafwet ook jegens den Gouv. Gen. gelden, even als tegen alle andere ambtenaren.

In antwoord op den heer *v. Goltstein* zegt de minister, dat het beter is de straffen bij de algemeene wet op de ministeriele verantwoordelijkheid op te nemen en daarop niet te anticiperen. Bovendien, zoolang die wet er niet is, bestaan ook voor de ministers geene strafbepalingen.

Na eene langdurige woordenwisseling, waaraan vele sprekers deelnamen, is, op voorstel van den heer *van Nispen*, en met goedvinden van den minister, besloten, de beraadslaging over art. 41, 42 en 43 uit te stellen tot morgen.

Art. 44 is zonder tegenstand aangenomen.

Bij art. 45 (bepalende, dat de gouv.-gen. het opperbevel heeft over de in Ned. Indie aanwezige landmagt) heeft de heer *Storm van 's Gr.* deze bepaling bestreden. De ondergeschiktheid van den kommandant van het O. I. leger aan den gouv.-gen., dus aan het civiel gezag, en de bemoeijing van dit gezag met de militaire zaken acht hij onraadzaam en nadeelig voor de verdediging.

De heer *van Hoëvell* dringt aan op het maken van wettelijke bepalingen voor het bevorderen, ontslaan en pensioneren bij het leger in O. I., en stelt daartoe een amend. voor.

De minister verklaart, dat hij de rede van den heer *Storm* met belangstelling heeft aangehoord, maar daardoor geenszins overtuigd is van de verkeerdheid der onderhavige bepalingen. — Tegen de door den heer *v. Hoëvell* verlangde bepaling verzet de minister zich, als onraadzaam; de omstandigheden van Indie en van Nederland staan niet gelijk.

De discussien worden daarna uitgesteld tot heden ochtend ten 11 ure.

De vergadering is daarna gescheiden.

Het Te Winkel-Rietveldsche Waarborg (!) genootschap voor weduwen, te Amsterdam, in Mei, 1854.

„Men zou zich moeten verwonderen over den hoogen en aanmatigenden toon der heeren *Te Winkel* en *Rietveld*, indien met de ondervinding geleerd had, dat zulke wapens gewoonlijk gebezigd worden door hen, die eene *slechte* zaak te verdedigen hebben." — Dr. F. J. STAMKART; blz. 29 van de: *Grondslagen van het Waarborg-genootschap voor Weduwen, onder directie der Heeren J. Te Winkel en H. J. Rietveld.* — Amsterdam, bij Gebr. *Kraay*; — 1853.

Er is *véél*, ja, *alles* is er gezegd over de *onhoudbaarheid* van het Waarborg(!)genootschap voor Weduwen, opgerigt den 1. Mei, 1827, te Amsterdam, door *J. Te Winkel* en *H. J. Rietveld* als Directeuren. Het is, als bedrieglijk in zijn grondcijfer, veroordeeld door de mannen der Wetenschap, door het gezond verstand, door het Gouvernement. En, in weêrwil van dat alles, gaat de Directie *Te Winkel-Rietveld* toch steeds euvelmoedig voort, *„de deelneming in deze* DOELMATIGE (!) *Inrigting, zonder de minste aarzeling, een ieder aan te bevelen.*" (Zie Blz. VI der *Rekening en Verantwoording* van 1. Mei 1853 tot 1°. Mei 1854.)

Hoe komt dat? Antwoord: Door middel van *zeventig* Correspondenten in evenzooveel gemeenten des rijks, hebben de Heeren Directeuren thans reeds 2931 Leden-deelnemers bij elkaêr getrompet, die, gemiddeld, *zes* gulden 's jaars administratie-loon betalen, dat wil zeggen: *zeventienduizend-vijfhonderd-zes-en-tachtig guldens*, oftewel voor den Heer *J. Te Winkel* eene som van ruim ACHT DUIZEND guldens, en even zoo ruim ACHT DUIZEND guldens voor den Heer *H. J. Rietveld*, in dit loopende jaar.

Evenwel, *dáárvan* is hier de kwestie niet; maar wel moet er sprake zijn van de ongerijmdheid dezer Instelling, voor zooverre zij zich, namelijk, verheft tot den rang en titel van „WAARBORG-*genootschap voor Weduwen.*" — Immers, zie hier wat de *laatste* balans van dien *„Waarborg"* op nieuw, zonneklaar ten verderve bewezen heeft. Elk jaar komt bij het bestaande getal weduwen *een-en-een-kwart percent* van het cijfer der aanwezige leden; zoo, bijvoorbeeld, waren er

in 1850 op 1851:	1183	Leden met	52	Weduwen;
in 1851 op 1852:	1652	„ „	69	„
in 1852 op 1853:	2520	„ „	91	„
in 1853 op 1854:	2931	„ „	121	„

Deze 2931 Leden brengen op *f* 96,799.75, dat is (per hoofd): *f* 33.—

Uit hunne opbrengst trekken de laatstbedoelde 121 Weduwen eene som van *f* 55750; — dat is (per hoofd): *f* 460.—

Dewijl er nu elk jaar 1en $^1/_4$ percent Weduwen bijkomt, zoo zullen er (met een *aanwinst* van telken jare 400 Leden) tot 1861 de navolgende uitkomsten zijn verkregen:

1854 op 1855:	3331	Leden met	157	Weduwen.
1855 op 1856:	3731	„ „	198	„
1856 op 1857:	4131	„ „	244	„
1857 op 1858:	4531	„ „	295	„
1858 op 1859:	4931	„ „	351	„
1859 op 1860:	5331	„ „	412	„
1860 op 1861:	5731	„ „	483	„

Maken wij alzoo de balans van 1861, dan moeten die 5731 Leden betalen . . . *f* 189,123.—
en moeten die 483 Weduwen trekken - 222,180.—

Alzoo TE KORT *f* 33.057.—

Ja, zal men zeggen; doch, dan is er nog eene RESERVE-KAS van ruim TWEE *maal* honderd duizend guldens (*réëel* (*))! — Opperbest; — maar *die* som is dan ook wel noodig, om daarvan uit te betalen 1°. (het TE KORT van *f* 33,057.— en 2°.) de van *dat* tijdstip af steeds jaarlijks met 1 en $^1/_4$ percent *toenemende* Weduwen; terwijl, zeer zeker, in dit geval, het cijfer der deelhebbers, in stede van nog te vermeerderen, plotseling zal stilstaan, of wel, hoogst waarschijnlijk, beduidend zal gaan *afnemen*.

Derhalve, ten slotte: met eene *aanwinst* van VIER HONDERD Leden 's jaars, of wel van 28 honderd Leden tot en met het jaar 1861 ingesloten, zal het WAARBORG (!) *genootschap* van *Te-Winkel-Rietveld* alsdan toch *dood* en *begraven* zijn, de Reservekas er in begrepen, en zullen ONDER de puinhoopen liggen 483 Weduwen, en OP de puinhoopen zitten de Heeren *H. J. Te Winkel* en *H. J. Rietveld* als *directeuren*, te Amsterdam, en wel elk, tot den laatsten noodlottigen oogenblik toe, met een administratieloon van *f* 6 gemiddeld per lid, en alzoo nog over de *laatste* 5731 leden bedragende eene totale som van *f* 34,386, met andere woorden, ruim *zeventien duizend guldens* ELK nog in dat heilloos jaar!

Wij eindigen met de woorden van den Heer *Stamkart*, in zijne grondige *veroordeeling* van het bedoelde Waarborg-genootschap: *„Men zou, ja, kunnen beweren, dat de voorspelling eener* ZON-ECLIPS, *die over eenige jaren moet voorvallen, op denkbeeldige cijfers berust, dewijl men het nog niet dadelijk duister ziet worden; — maar, even zeker als de Eclips komen* ZAL, *op den oogenblik, dien de cijfers der Wetenschap haar aanwijzen, even zeker zal ook het* TE WINKEL-RIETVELDSCHE WAARBORG(!)*genootschap* TE NIET GAAN *op het aangeduide tijdstip;*" — en zulks in weêrwil van het *eerlijk* lofbazuingeschal der *twee* rijkbezoldigde Directeuren, der *zeventig* goed-betaalde Correspondenten, en der *honderd-vijf-en twintig* Predikanten, vooral ten platten lande, wier goede trouw door denkbeeldige cijfers is in slaap geraakt, en die nu almede, met Ds. *van Beuningen van Helsdingen* aan het hoofd, eene zaak helpen bevorderen, die eenmaal mede *hunne* weduwen (wat God ook voor *hen* verhoede!) op bittere tranen moet komen te staan.

Die volledig wil worden onderrigt ten aanzien van den *waren* toestand dezer rampzalige Instelling, leze de Brochure: *„Wat er te Utrecht gedaan is."* Utrecht, bij den boekhandelaar *J. D. Doorman*; — prijs 25 cent.

W.

(*) *Thans* reeds roept de Directie *Te Winkel-Rietveld* 220 DUIZEND GULDENS RESERVE, doch zonder er bij te zeggen: NOMINAAL, oftewel $2^1/_2$ percent, gelijkstaande alzoo met de *helft*, dat is: slechts *f* 100,000.

ADVERTENTIEN

*** Heden verloste voorspoedig van een welgeschapen *ZOON*, N. B. M. VAN DUVELAAR, geb. BOERS.

Utrecht, den 21. Julij 1854.

Algemeene kennisgeving.

*** Heden overleed, in den ouderdom van 62 jaren, mijn geliefde Echtgenoot PIETER VAN MUYDEN.

Utrecht, 21 Julij 1854. Wed. A. VAN MUYDEN, VAN KASTEEL.

Op begeerte van den overledene zullen geen uiterlijke teekenen van rouw worden aangenomen.

*** Heden overleed ons geliefd jongste kindje, WILHELMINA JOHANNA, bijna 10 maanden oud.

Utrecht, 23 Julij 1854. J. S. BRESSER. Y. BRESSER, v. SCHOONHOVEN.

*** Het geëerde Publiek wordt bij deze verwittigd, dat de familie BEIJERBÖCK zich de geheele week volgens gewoonte tot en met Zondag den 30 Julij 1854, zal doen hooren, aan het Stations Koffijhuis en Logement te Utrecht.

*** Kerkmeesteren der Hervormde Gemeente te Werkhoven, zullen op Woensdag den 2 Augustus 1854, des middags ten 12 ure in het Huis *ten Halve* alwaar het bestek en voorwaarden ter inzage liggen, aanbesteden: **Eenige herstellingswerken aan Kerk en Pastorij.**

De aanwijzing in loco zal geschieden op Dingsdag den 1. Augustus des morgens ten 11 ure.

*** De ondergeteekende heeft de eer zijne geachte stadgenooten en begunstigers ter kennis te brengen, hij zijnen HANDEL in alle soorten van BRANDSTOFFEN heeft overgedaan aan den Heer C. SIERAT, door wien bovengenoemde zaak op gelijke wijze en ter zelfder plaatse zal worden voortgezet.

Onder de vriendelijke dankbetuiging voor het zoo vele jaren ruimschoots in mij gesteld vertrouwen, neem ik tevens de vrijheid, mijnen opvolger minzaam in UEds. gunst en recommandatie aan te bevelen.

Utrecht, Julij 1854. P. LEURS.

*** Volgens bovenstaande kennisgeving den HANDEL in BRANDHOUT, TURF en STEENKOLEN van den Heer P. LEURS overgenomen hebbende, neem ik de vrijheid mij minzaam in UEds. gunst en recommandatie aan te bevelen, hopende hetzelfde vertrouwen, wat mijnen voorganger heeft mogen ondervinden, door eene soliede en civiele behandeling meer en meer waardig te blijven, om de gevestigde naam dezer zaak te doen stand houden.

Utrecht, Julij 1854. C. SIERAT.

*** Wordt verlangd een fatsoenlijk Jong Mensch om in eenen **Boekhandel** werkzaam te wezen, waar ook tevens gelegenheid bestaat zich in de **Boekbinderij** te bekwamen. — Adres den Boekh. J. HERFKENS Jr. *St. Janskerkhof.*

KITZINGER BEIJERSCH BIER.

*** **W. SIEBERS,** Oudkerkhof, No. 84, heeft de eer aan zijne geëerde begunstigers te berigten, dat hij VERSCH BEIJERSCH BIER van *Kitsingen* heeft ontvangen.

*** De Ondergeteekende heeft nog ontvangen eene groote partij HEEREN STROOHOEDEN, (Braziliaan's) in alle kwaliteiten van 65 Cent en hooger.

Ganzenmarkt No. 9 A. H. KOSTER.

AVIS.

*** P. H. CLEMENTZ, Rue de Bilt, 120, à Utrecht, ci-devant maître d'une école Française à Bréda, avantageusement connu depuis un grand nombre d'années, ayant obtenu de la Vénérable Commission municipale des écoles d'Utrecht un Acte d'admission comme Instituteur privé, a l'honneur de se recommander à la bienveillance de ses concitoyens. Il se flatte que les élèves confiés à sa direction, recevront entr' autres une instruction soignée dans les principes de la langue Française.

Medailles in 1819, 1839, 1844 en 1849 behaald.

HUIS DEMARSON in 1815 opgerigt.

DEMARSON CHETELAT & Co. Parfumeurs-Chemisten, 71 straat St. Martin te Parijs.

*** Het huis *Demarson*, dat sedert zijne daarstelling op alle Nijverheids-Tentoonstellingen Medailles heeft verkregen, en de vleijendste hulde heeft ontvangen der Jurij's, waarbij men erkende, dat het huis de vervaardiging van *Toilet-Zeepen* tot de hoogste volkomenheid heeft gebragt, is aanbevelingswaard voor alle verbruikers, die bij **fijnheid van geur** tevens prijs stellen op een voortbrengsel, dat zoozeer in verband staat met den **gezondheidstoestand.**

Onder de voornaamste artikelen van dit huis, die wij hier moeten opnoemen behooren de **ESSENCE CONCENTRÉE DE VIOLETTE,** voor zakdoeken, de **SAVON À LA DUCHESSE.** de **PATÉ KERIDULEINE** voor de handen, wanneer ze onderhevig zijn aan springen; de **CRÊME ONCTUEUSE À LA VIOLETTE** voor de baard, een artikel, waaraan het tot dus verre bijna onmogelijk was de ware violetgeur te geven, en waaraan het huis **Demarson** alle moeite zich heeft gegeven, om het frisch van geur te doen zijn; **DE CRÊME PRINTANNIERE** voor de baard, de **VINAIGRE UNIVERSEL, POMMADES** en **OLIEËN À LA VIOLETTE** en eene hoope andere artikelen, *Zeepen*, *Olieën*, *Extracten*, enz. *Depots zijn er bij alle voorname Parfumeurs en Kappers.*

ROB BOYVEAU LAFFECTEUR

*** voor de spoedige en algeheele genezing, zonder aanwending van Kwik van: *Huidziekten, Dauwworm, Keelen Kliergezwellen, Jicht en Syphilitisch Rhumatismus, Vloeden, Zweren en verouderde en nieuwe Geheime Ziekten, ook die aan andere geneeswijzen weêrstand bieden.*

De flesch draagt de handteekening van Dr. ***Giraudeau de St. Gervais***, houdt 1 ℔ Siroop en wordt voor 4 Guldens verkocht in de onderstaande Dépôts.

Eene in het Hollandsch gedrukte Brochure, die den lezer met de eigenschappen van dit Plantenmiddel naauwkeurig bekend maakt, wordt alom gratis afgegeven.

Amsterdam, B. Adema,	's Hertogenb., J. Straatman.
" J. P. Thijm,	" F. Luycks.
" J. Ruys & Weissenbruch.	" L. S. H. v. d. Bogaert.
" H. H. Uloth,	Harlingen, P. L. Mirande P.Zn.
" van Hulsteyn,	Haarlem, K. T. de Breuk.
" K. van Olst,	" D. Veen & C⁰., Drog.
" J. Burgers.	Heemstede, Joh. Groos.
" J.G.W. Calkoen.	Leeuwarden, J. C. H. v. Harinxma.
Amersfoort, W. Coolhaas.	Leyden, J. F. Terburgh.
Arnhem, F. A. C. Otterbein.	" J. J. Reyst.
Bergen-op-Zoom, Verlinden.	" J. C. du Saar.
" P.F. Appelboom.	" O. A. v. Tricht.
Breda, A. J. Janssen & Zn.	Maastricht, P. Lahmes, Drog.
Delft, P. J. Paling.	" J. E. Gambon.
Deventer, Berghuis & v. d. Moer	Meppel, K. de Vries.
Dordrecht, van Gelder & van Wageningen.	Middelburg, W.P. v. d. Kamer.
" K.G.W. de Bossen.	Nieuwe Diep, J. Jelgersma Gz.
Edam, C. C. Schrender.	Nijkerk, H. H. van Ark.
Eindhoven, A. Beguin.	Nijmegen, R. J. Opwyrda.
's Gravenhage, Renesse.	" J. J. Sneltjes.
" G. J R. v. d. Geeg, Drogist.	" J. A. Noorren.
" W. C. van Dort.	Rotterdam, J.H. van Hulsteyn.
" J. L. Dervaus.	" van Santen Kolff
" De Langen	" Voorhoeve en Zn.
" J. L. T. Susbillé.	Roozendaal, X. Kreuger.
" C.C. v. Valkenburg	Tilburg, J. A. Martens.
" J. A. van Thiel.	Utrecht, H. v. Dorssen A. Zn.
Goes, Reutbergen.	" A. van Woerden
Gorinchem, P. J. B. Schultze.	" L. J. Grootendorst.
Gouda, J. B. Peetersz.	" W. v. Oostrum.
Groningen, G. H Stutterheim.	" G. H. N. v. Spanje.
" B G. Rinsma.	Vlissingen, van Osch.
" H. R. de Zaijer.	Zaandam, W. J. Endt en Zn.
	Zierikzee, J. H. Ochtman.

*** DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY, *zijn het beste geneesmiddel voor zeere of open beenen.* De heer *Dingle* te St. Stephens, bij Saltash in Cornwall, had sedert geruimen tijd een open been, met drie of vier groote wonden die zware pijnen veroorzaakten en waardoor zijne gezondheid ondermijnd werd. Hij beproefde alle soorten van middelen, die hem door deskundigen en anderen werden aangeraden, maar verkreeg geen de minste baat. Eindelijk begon hij gebruik te maken van de zalf en pillen van *Holloway* en door deze onvergelijkelijke genees- en heelmiddelen herstelde hij binnen zeer korten tijd. De heer *Mekay* chimist te Devonport in de Catharina Straat N⁰. 40 woonachtig, kan de waarheid van het boven aangehaalde betuigen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3.00, *f* 6,75, *f* 13,50, *f* 20,50. Potjes Zalf à *f* 0,80, *f* 1.85, *f* 3,00, *f* 13,85, *f* 20.95.

Zijn op *franco* aanvragen à contant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht, bij G. C. T. VAN DE ROMMER, te Amersfoort, en bij J. STRAATMAN, hoofddépôthouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand 244 HOLLOWAY's etablissement.

LEESBIBLIOTHEEK.

*** De Leesbibliotheek van den Boekhandelaar N. DE ZWAAN te Utrecht, bevat een 20,000 tal Boekdeelen in de *Hollandsche*, *Fransche*, *Engelsche* en *Duitsche* Talen, en wordt dagelijks vermeerderd met de nieuw uitkomende Werken. 38 der voornaamste Tijdschriften in vier bovengenoemde Talen zijn mede aldaar ter lezing te bekomen. *Prospectussen gratis verkrijgbaar.*

*** *Bij* W. E. J. TJEENK WILLINK *te Zwolle, komt van de Pers:*

WETTEN EN VERORDENINGEN

BETREKKELIJK DEN

ACCIJNS OP HET GEMAAL,

door L. N. SCHUURMAN, *f* 0,25.

De *tegenwoordige* wijzigingen in de Wet op het Gemaal maken eene uitgaaf als deze voor iederen belanghebbende onmisbaar.

WET OP HET ARMBESTUUR,

met Ophelderingen uit de Memoriën van Toelichting en de Discussiën — en met Alphap. Register door L. N. SCHUURMAN, *f* 0,25. — Voorts:

1⁰. SCHUURMAN, **GEMEENTEWET.** . . *f* 0,25.
2⁰. " **WET OP DE ONTEIGENING.** *f* 0,25.
3⁰. " **JAGTWET.** . . . . . . *f* 0,25.
4⁰. " **WET op de SCHUTTERIJEN.** *f* 0,35.
5⁰. " **WET OP DEN WAARBORG.** *f* 0,25.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Julij	Uren.	Wind-rigting.	Wind-kr.	Barom. bij 0°	Ther. F	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen	Aanmerkingen.
23	2	nnw.	1	766,03	84,4	+ 8.8	0,82	0	Ligt bewolkt.
	10	n.	1	66,09	69,4		80	0	Idem.
24	8	no.	2	66,18	76.8		58	0	Helder.
	2	nno.	2	64.88	81,5	+ 9.5	58	0	Idem.
	10	no.	2	63,89	72,7		84	0	Idem.
25	8	nno.	1	62,88	77,2		75	0	Idem.

PRIJZEN DER EFFECTEN.

AMSTERDAM 24 Julij 1854

OMSCHRIJVING.			volgens de Societ. tot ml. der Obligatie-Handels. van	tot	gehl.
NEDERLAND.					
Werkel. Schuld. . . .	2 1/2	pCt.	59 1/4	59 3/8	59 5/16
dito dito	3	"	71		
dito dito	4	"	88 5/8	88 13/16	88 3/4
Handelmaatschappij .	4 1/2	"	118 1/4	118 1/2	
Oost-Indische Leening	4	"	88 3/8		
Aand. Rijn-Spoorweg	4 1/2	"	99 1/4		
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en Co.*	5	"	99 3/4	100	99 7/8
Obligat. 1828 en 1829	5	"	99 5/8		
Certificaten 1840 . .	4	"	78 1/4		
Certificat. bij *Stieglitz*	4	"	76 7/8	77	
" " N.	4	"	76 1/2	76 3/4	76 1/2
dito Adm. te Lond.	4 1/2	"	82 3/8	82 3/4	
POLEN.					
Obligatien	4	pCt.	66 3/4		
SPANJE.					
Obligatien	1	"	18	18 1/8	19
dito	3	"	36 1/4		
Binnenl. Schuld	3	"	33 1/8	32 1/4	33
Amortisable, ...			3 11/16		
Bewijzen Coupons. . . .			4	4 1/16	
OOSTENRIJK.					
Oblig. Metaliek . . .	5	pCt.	63 3/8	63 1/4	62
dito dito N.	5	"	72 1/2	72 1/4	
dito dito La B.	5	"	72 /8	72 1/8	
dito dito	2 1/2	"	32 /8	32 7/16	
BELGIË.					
Certific. bij *Rotschild*	2 1/2	"	43 1/2		
BRAZILIË.					
Geld. 1824, £ 100 . .	5	pCt.	96 3/4		
PORTUGAL.					
Obligatiën.	3	pCt.	35 11/16	35 3/4	36
Uitgest.			14 1/4		
AMERIKA.					
Mexico, Obl. 1851 £ 100	3	"	23 7/8	24	23 7/8

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.

Zitting van den Stedelijken Raad

Vervolg van Donderdag den 22. Junij.

Art. 6. Bakkers en broodslijters zullen, bij het in art. 5 vermelde onderzoek, terstond al bij het hen aanwezige brood en hun voorraad van graan en meel aanwijzen, en toelaten, wanneer zulks tot het onderzoek gevorderd wordt, dat het brood doorgesneden of gebroken wordt, of wel brood, graan en meel tot verder onderzoek geheel of gedeeltelijk medegenomen.

De heer *Schuller* wenscht vóór het woord *medegenomen* te brengen de woorden: „tegen betaling." Men kan anders al het meel en brood medenemen, dat een bakker aan huis heeft, om het te onderzoeken, en zoo doende een onschuldigen bakker zeer benadeelen.

Dit voorstel vindt veel tegenspraak bij de heeren *Boer*, *v. Lier*, *Ackersdijck* en den voorzitter. Men is algemeen van gevoelen, dat zoo iets niet zal gebeuren, of de bakker moest wel onder groote verdenking liggen; in een ander geval zal men zeker meestal volstaan met een stuk ter onderzoeking mede te nemen.

Het amendement van den heer *Schuller* wordt daarop met 13 tegen 2 stemmen verworpen; vóór de heeren *v. d. Heuvel* en *Schuller*. (De heeren *v. Reede* en *v. Cleeff* hebben de vergad. verlaten).

Art. 6 wordt daarna zonder omvraag aangenomen.

Art. 7. De overtreders van de voorschriften in art. 1, 2 en 3 vervat, worden gestraft met eene boete van *drie* tot *zes gulden*; —

De overtreders der artt. 5 en 6 zullen gestraft worden met eene geldboete van *tien* tot *vijfentwintig gulden*, en gevangenisstraf van een tot drie dagen, te zamen of afzonderlijk.

De heer *v. Hoytema* meent, dat hier verzuimd is om voor recidive te zorgen.

Art. 7 wordt daarop met 12 tegen 3 stemmen aangenomen. Tegen de heeren *v. Hoytema*, *Schuller* en *Nahuys*.

Art. 8. Alle vroegere verordeningen omtrent het bakken en verkoopen van brood zijn en blijven vervallen, op het oogenblik van het in werking treden dezer verordening.

De heer *v. d. Heuvel* zegt, dat deze redactie te algemeen is, want dat het geenzins de bedoeling van den Raad kan zijn, om af te schaffen de verpligtingen opgelegd aan de broodslijters in de stedelijke ordonnantie op het gemaal. Hij stelt voor, om dit art. te lezen: „Alle vroegere politie-verordeningen, enz." — De Comm. stemt hiermede in. — Art. 8 wordt daarop zonder omvraag goedgekeurd.

Art. 9. Deze verordening treedt in werking op den achtsten dag na hare afkondiging. — Aangenomen.

Eindelijk wordt de geheele verordening met 12 tegen 3 stemmen aangenomen. — Tegen de heeren *v. Hoytema*, *Schuller* en *Nahuys*. Tevens worden Burg. en Weth. gemagtigd om het publiek ter gelegener tijd te herinneren aan de bepalingen der wet van 19 Mei 1829.

Dit stuk zal aan Ged. Staten worden medegedeeld.

De Burg. stelt voor om een besluit te nemen omtrent de voorloopige overeenkomst met *Tollenaar*, in de laatste vergad. besproken. — Die overeenkomst wordt met 11 tegen 4 stemmen goedgekeurd. — Tegen de heeren *Schuller*, *Schuurman*, *Voswinkel Dorselen* en *Boer*.

Nog geeft de Burg. kennis, dat de verkiezing voor twee leden van den Raad zal plaats hebben op den 11 Julij, waarna de vergadering wordt gesloten.

Van Donderdag den 29 Junij.

Tegenwoordig zijn 14 leden. Afwezig de heeren *v. Asch v. Wijck*, *v. Ittersum*, *Mulder*, *Ackersdijck*, *Verloren*, *Voorduin*, *Jongeneel*, *Boer*, *v. Veersen*, *v. Hoytema*, *Schuurman* en *v. d. Wall Bake*.

De heer *v. Reede* doet verslag namens de Comm. in wier handen zijn gesteld ten fine van onderzoek de geloofsbrieven van het nieuw verkozen lid, de heer *van Boetzelaer van Dubbeldam*, met de ingebragte bedenkingen tegen diens verkiezing. — Deze laatsten loopen over de herkiezing, welke men meent, dat niet uit drie maar uit twee namen had behooren te geschieden. (Men zal zich herinneren, dat de heer *v. Boetzelaer* is gekozen uit het drietal waarvan de heeren Jhr. Mr. *de Muralt* en Dr. *Broers* deel uitmaakten.) — De Comm. stelt voor, dat de Raad zal gelasten, dat in eene daartoe vast te stellen openbare vergadering tot het onderzoek in de beoordeeling van den inhoud der 15 van onwaarde verklaarde stembriefjes zal worden overgegaan, ten einde daarna te beslissen zooals bevonden zal worden te behooren. — De Voorzitter stelt zich voor, dit stuk ter secretarie neder te leggen en de beraadslaging te doen plaats hebben in de eerstvolgende vergadering.

Bij monde van den heer *v. Beeck Calkoen* wordt verslag uitgebragt namens de Comm., belast met het onderzoek naar de uitkeeringen aan de kerkbesturen voor het niet begraven van de lijken in de kerken. — De Comm. is in eene historiële beschouwing getreden over den loop dezer zaak, en heeft vervolgens de taak op zich genomen om 13 belangrijke vragen ten opzigte dier kwestie gedetailleerd te onderzoeken en te beantwoorden. — Zij eindigt met te erkennen, dat de stad haars inziens verpligt blijft tot gemelde uitkeeringen aan de kerken. — Ter Secretarie, en de beraadslaging in eene volgende vergadering.

Het voldoende getal leden ter beraadslaging niet in de vergadering tegenwoordig zijnde, wordt de zitting daarna gesloten.

Van Donderdag den 6 Julij.

Tegenwoordig zijn 17 leden. Afwezig de heeren *Mulder*, *Nahuijs*, *Schuller*, *Voorduin*, *Jongeneel*, *v. Asch v. Wijck*, *Boer*, *v. Reede* en *Bake*.

Wordt overgegaan tot het benoemen van leden voor de stembureaux voor de aanstaande verkiezing van twee leden van den Raad. — Tot stemopnemers worden uitgenoodigd de heeren *Munnicks v. Cleeff*, *v. Veersen*, *de Vos* en *v. Lier*.

Tot voorzitter voor het hulpbureau wordt verkozen de heer *v. Beeck Calkoen*.

Tot plaatsvervanger voorzitter de heer *v. Dielen*.

Tot leden de heeren *v. Lier*, *v. Hengst*, *Nahuijs* en *Schuurman*.

Tot plaatsvervangers de heeren *Ackersdijck*, *Mulder*, *v. Ittersum*, *Schuller*, *Bake*, *Boer* en *v. Hoytema*.

De Burg. geeft kennis van het inkomen der volgende stukken:

Eene Koninklijke beschikking, waarbij wordt ingetrokken, aanvangende met 1. Jan. 1854, het koninkl. besluit van 1827, volgens 't welk aan het Rijk moet worden uitgekeerd eene som van ƒ 1000, als bijdrage in de kosten der hulpschutsluis te Vreeswijk, en zulks in verband met het nieuwe tarief — Voor informatie.

Een besluit van Gedep. Staten, houdende goedkeuring op het Raadsbesluit om een contract met *Tollenaar* aan te gaan. — Voor informatie.

Eene missive van de Plaatsel. Geneesk. Commissie, betreffende maatregelen tot wering van de syphilis.

In verband met dit stuk vestigt de Voorzitter de aandacht op een vroeger rapport der Comm., en stelt voor de beide stukken ter secretarie neder te leggen, ten einde de zaak later te behandelen. Ook hij is van oordeel dat hier in vele opzigten voorziening wordt vereischt; maar acht de maatregelen, daartoe aan te wenden, zeer moeijelijk te vinden. Het kwaad toch, dat men wenscht te verdrijven, wordt niet zoozeer verergerd en uitgebreid door de publieke huizen als wel door de zoogenaamde clandestine prostitutie, waaraan zonder te strenge middelen bezwaarlijk paal en perk kan worden gesteld. Geschikte geneeskundige behandeling is ongetwijfeld een krachig behoedmiddel, en het is Spr. aangenaam te kunnen opmerken, dat in de laatste jaren in dit opzigt reeds eenige verbetering tot stand kwam, volgens bekomen informatien van HH. regenten van het ziekenhuis.

Eene missive van het bestuur der Technische school, houdende uitnoodiging aan de leden van den Raad tot bijwoning van het examen der leerlingen, op 7 Julij.

Aan de orde is de behandeling van het rapport der Comm. betreffende de geloofsbrieven van den heer Mr. baron *van Boetselaar van Dubbeldam*.

De heer *v. Dielen* zegt, dat hij niet zonder eenige huivering in deze zaak het woord opneemt, omdat hij eene meening gaat openleggen, die de minderheid der Comm. heeft voorgestaan, doch dat hij tengevolge van het aangevoerde door de meerderheid nog tot geene andere overtuiging is gebragt. Het is hem voorgekomen, dat men bij het beoordeelen dezer zaak niet moet uit het oog verliezen, dat het hier niet zoozeer eene zaak van algemeene regtsbedeeling geldt, dan wel eene speciale kwestie van administratief regt. De Kieswet en de Gem.-wet zijn geschreven voor alle gemeenten; ook voor die, derhalve, welke niet het voorregt hebben zoovele regtsgeleerden in den Raad te zien. Het doel des wetgevers is dus geweest: eenvoudigheid en duidelijkheid. Spr. gelooft, dat men hier meer bepaald op de letter der wet moet letten, en hij zou het dan betwijfelen, of die fijne onderscheidingen, door de meerderheid der Comm. voorgestaan, hier wel zoo aan te raden zijn. Met andere woorden: het is hier de vraag, of de redenen, waarom men zich voorstelt, dat de stembriefjes van onwaarde verklaard zijn, wel zoo moeten gewogen worden, als dat door de meerderheid der Comm. is aangewezen. Art. 61 der Kieswet schrijft voor, welke briefjes van onwaarde zijn. De wet stelt hier dus eenige cathegoriën, en wanneer de briefjes in een dezer vervallen, dan roeds zijn ze van onwaarde. Toetst men nu het proces-verbaal van het stembureau aan art. 61 dier wet en aan het model voor het proces-verbaal in de wet voorgeschreven, dan ziet men, dat dit naar de meest juiste vereischten is opgemaakt, en dat er dus geene termen te vinden zijn, om het onvoldoende te achten. De wet schrijft voor eene duidelijke aanwijzing van personen. De beoordeeling van de meerdere of mindere duidelijkheid, en de al of niet geldigheid der briefjes is aan het stembureau overgelaten. De redenen van twijfel en de daarop volgende beslissing worden aan het publiek medegedeeld; ieder der aanwezige stemgeregtigden is in de gelegenheid zijne bedenkingen in het midden te brengen. Nergens echter vindt men in de wet eene aanwijzing, dat zoodanige ontwikkeling van redenen in het proces-verbaal zelve behoeft te worden opgenomen. Nergens is het Spr. voorgekomen, dat van elk briefje, dat van onwaarde wordt verklaard *afzonderlijk* melding in het proces-verbaal behoort gemaakt te worden, en hij gelooft, dat dit het hoofdpunt is, waar het op aan komt. Spr. stelt om die reden voor, dat de Raad besluite: „dat de ingekomen bedenkingen niet behooren te worden aangenomen, dat het proces-verbaal voldoet aan de voorschriften der wet, dat de geloofsbrieven zijn in de orde bevonden, en dat alzoo de benoemde als lid dezer vergadering kan worden toegelaten."

De heer *v. d. Heuvel*, medelid der Comm., gevoelt zich gedrongen, het gevoelen der meerderheid thans nader uiteen te zetten. Hij geeft toe, dat art. 62 der Kieswet zegt, dat het bureau van stemopneming beslist over de waarde van het briefje, maar het is hier de vraag, of dit eene eindbeslissing is. Wanneer men ziet in de Gem.-wet, in art. 31: „de raad beslist over alle geschillen, welke uit de verkiezingen voortkomen," enz., dan ziet men duidelijk, dat de wet eene hoogere autoriteit tot onderzoek aangeeft. Wanneer men nu tevens ziet, dat volgens de wet in het proces-verbaal de redenen moeten opgegeven worden, waarom een stembriefje is van onwaarde verklaard, en verder, dat de briefjes moeten bewaard blijven, dan moet men toch aannemen, dat dit alles een doel heeft. Het is ook reeds bij de voordragt van de wet gezegd, in de memorie van toelichting, dat de geopende stembriefjes een jaar lang moeten bewaard blijven, opdat de vergadering, zoo zij dit noodig oordeelt, ter beoordeeling der geldigheid der keuzen, genoegzame gelegenheid hebbe, om de briefjes te onderzoeken. In het proces-verbaal moeten de redenen vermeld staan der van onwaarde verklaring d. i. eene korte opgave van den feitelijken inhoud van het briefje met de qualificatie. In het onderhavige geval nu is enkel de qualificatie opgegeven. Volgens het proces-verbaal was 1 briefje onderteekend, 5 gaven geene duidelijke aanwijzing van den bedoelden persoon en 9 waren niet ingevuld. De beoordeeling door den Raad of de wet goed toegepast is kan in deze stand van zaken niet uit de enkele inzage van het proces-verbaal geschieden. Het als onderteekend opgegeven briefje kan zelfs verkeerd beoordeeld zijn. Het kan eene handteekening zijn; maar het kan ook eene tweede persoon beteekenen. en in dit laatste geval is het briefje van waarde, alleen de aanwijzing van den tweeden persoon geldt niet. Spr. gelooft, dat het noodzakelijk is, dat de Raad in het tegenwoordige geval, waarin de juistheid der benoeming kan afhangen van de beoordeeling van een enkel briefje van hare bevoegdheid gebruik make, om de van onwaarde verklaarde briefjes op nieuw in te zien en te beoordeelen.

De heer *Verloren* kan zich in verscheidene deelen zeer goed met het gevoelen der meerderheid van de Comm. vereenigen. Spr. gelooft echter, dat de Raad alleen eene weder-opening der briefjes kan verlangen, wanneer het proces-verbaal twijfeling opgeeft, omtrent *eene bepaalde daadzaak*: doch geenszins op bloote *veronderstellingen* van stemgeregtigden *ex post facto*, die bij het oplezen niet zijn geopperd en gevolgelijk in het proces-verbaal niet zijn, of hebben kunnen worden opgenomen: zoodat de Raad het er voor houden moet, dat er geene twijfeling bestaat, noch omtrent de stembilletten, die van onwaarde zijn verklaard, noch omtrent de verkiezing zelve. anders zoude de openbare oplezing van de stembilletten en het bevel daartoe van de wet, geheel zonder doel zijn.

De heer *v. Dielen* wil niet geacht worden in het geheel de bevoegdheid van den Raad te ontkennen, om eene heropening der briefjes te kunnen eischen; doch hij kan het den heer *v. d. Heuvel* niet toegeven, dat de reden waarom de wetgever het bewaren der briefjes heeft voorgeschreven thans aanwezig is. Dit heropenen der stembriefjes moet naar zijne meening beschouwd worden als het uiterste redmiddel, voor alle gevallen van ernstiger aard, b. v. bij twijfel aan getrouwheid en regtschapenheid van het stembureau. Spr. vreest, dat wanneer men thans aan de gemaakte bedenkingen gehoor geeft, daartoe overgaat, dit een antecedent zal opleveren dat tot lastige gevolgen zal aanleiding kunnen geven.

De heer *v. Lier* heeft door de minderheid der

Comm. geene afdoende argumenten hooren aanvoeren. Hem komt voor, dat de wetgever wel degelijk een onderzoek, als 't ware in hooger ressort, bij den Raad heeft gewild en bedoeld. Welke beteekenis zou anders hebben de bepaling van art. 69 kieswet, bevelende, dat de stembriefjes gedurende een jaar moeten worden bewaard? Spr. bevroedt niet, waarom men zou difficulteren een onderzoek naar de waarheid in te stellen, te meer, daar de bezwaren van eenen man uitgaan, die niet mag geacht worden ligtvaardiglijk te hebben gereclameerd. Art. 31 Gem.-wet gaat uit van de onderstelling omtrent de mogelijkheid van geschil of dwaling, niet slechts wat den vorm betreft, maar ook omtrent *de verkiezing zelve*. Een nader onderzoek kan somwijlen nuttig en zelfs noodig wezen; dwalen is menschelijk; men behoeft hier niet eens aan oneerlijke handelingen te denken. De opmerking, door den heer *Verloren* gemaakt, is juist, doch waar staat ergens in de wet verboden om, wanneer men verzuimd heeft zijne bezwaren bij het stembureau te doen gelden, zulks later te doen bij het onderzoek naar de geldigheid der geloofsbrieven door den Raad? Nergens. Het eene sluit het andere niet uit. Spr. is dus van meening, dat de adressant zich zeer bevoegdelijk tot den Raad heeft gewend. Het onderzoek naar de waarheid moet overal en ten allen tijde zooveel mogelijk worden bevorderd, maar niet tegengegaan en gesmoord. Is er dwaling, zij kan en moet hersteld worden en aan ieder regt wedervaren!

Het heeft den Voorzitter bevreemd, dat de wetgever, waar hij het geheele verkiezingswerk tot in de geringste bijzonderheden reglementeerde, geen enkel voorschrift gaf omtrent de personen, aan wie, noch omtrent de wijze waarop de verzegelde pakken met briefjes door het gemeentebestuur kunnen worden afgegeven. Hij is er zeer verre van af, te durven stellen, dat het gemeentebestuur, alleen op grond van een wenk der Memorie van toelichting, tot de opening of tot de afgifte dier met zoo veel zorg en zoo uitdrukkelijk aan hetzelve toevertrouwde stukken, bevoegd zou wezen. Neemt men toch aan, dat de vergadering met het onderzoek der geloofsbrieven belast, ze zou kunnen opeischen, dan zou het gemeentebestuur ze, des gevorderd, ook moeten opzenden naar de Tweede Kamer en naar de Prov. Staten. Dit nu acht Spr., bij ontstentenis van eenige bepaling, en met het oog op het stellige voorschrift van art. 69 der kieswet, te zijn in strijd met de wet. De bewering, dat het bewaren der briefjes toch wel eenig doel moet hebben geldt hiertegen volstrekt niet, aangezien er zich, hoe onverhoopt ook, gevallen *kunnen* voordoen, waarin de Regter de briefjes tot een onderzoek noodig heeft en opeischt, zoodat het betwisten der bedoelde bevoegdheid aan de administrative magt, het bewaren geenszins doelloos maakt. En neemt men het beginsel aan, dat de administrative magt *wel* bevoegd is, dan zou het geval zich kunnen voordoen; dat het éénige pertinente bewijs, waarvan de Regter zich casu quo kan bedienen, nadat de zegels verbroken zijn, alle kracht had verloren. — Met het ontkennen dier bevoegdheid blijft evenwel de volkomenste waarborg bestaan tegen alle mogelijke vergissingen of omissiën der bureaux van stemopneming: ieder, die aan de stemming deelnam, is bevoegd gedurende de opening tegenwoordig te zijn, dan zijne bezwaren kenbaar te maken en daarvan aanteekening te verzoeken in 't procesverbaal. Is dit geschied, dan eerst bestaan er, naar Sprekers zienswijze, termen voor dezen Raad om op bezwaren te letten. Nu echter is er eene klagt ingediend door iemand, die niet bij de opening tegenwoordig was en zijne bezwaren nergens anders op kan gronden dan alleen op hooren zeggen. Spr. wil natuurlijk niet treden in de beoordeeling van de waarheid der feiten, die door den adressant zijn medegedeeld; hij wenscht die waarheid in haar geheel te laten; maar hoe het zij, men staat hier tegenover een bloote allegatie van iemand buiten af, die zich *kan* hebben vergist. Daarop nu af te gaan en op grond daarvan alleen een maatregel te gelasten van zoo veruitziende gevolgen, acht hij hoogst bedenkelijk. De Raad moet geen ander stuk ter waardering van feiten, die de opening der briefjes betreffen, erkennen, dan alleen het procesverbaal. Slaat men een anderen weg eenmaal in, men zal in 't vervolg consequent moeten zijn en dien blijven bewandelen; nu is er beweerd, dat briefjes ten onregte van onwaarde zijn verklaard en dat zij aan een' der candidaten behoorden te worden aangerekend; maar wanneer nu eene volgende keer van buiten af aan den Raad wordt geschreven, dat er briefjes ten onregte aan een der candidaten zijn toegerekend, wijl ze om deze of gene reden van onwaarde zijn, of dat de briefjes niet behoorlijk geteld zijn geweest, of dat een onleesbaar verklaard billet door een deskundige kan ontcijferd worden, zal men dan ook op *die* allegatie een nader onderzoek bevelen? Zal men zich zoodoende afhankelijk stellen van ieder ontevredene, die bij elke gelegenheid reden kan vinden om de handelingen van een stembureau aan te vallen? Men bedenke, dat die weg geopend wordt, door ditmaal gevolg te geven aan het voorstel der Comm.

De heer *v. d. Heuvel* moet nog opmerken, dat hier geene kwestie is van het verleenen van eene beschikking op het adres door den heer *de Muralt* ingediend. De Comm. heeft gezegd: „wij, leden van den Raad, zijn niet voldoende in staat gesteld, om in deze zaak, waarin het op ééne stem aankomt, een genoegzaam onderzoek te doen, dewijl wij niet in het procesverbaal de redenen vinden opgeteekend welke het stembureau hebben bewogen eenige briefjes van onwaarde te verklaren." De Comm. heeft ambtshalve geoordeeld. Het staat vast, dat elk kiezer zijne opmerkingen bij de opening der briefjes kan te berde brengen; maar dit belet niet, dat de Raad, die bij die opening niet tegenwoordig is, bij het onderzoek der geloofsbrieven alle onregelmatigheden kan en behoort op te merken die invloed hebben gehad op de verkiezing. — Spr heeft hooren gewagen, dat het openen der briefjes is een uiterst redmiddel; maar hij vraagt, of het in het belang van het opmaken van den juisten uitslag der verkiezing niet op hetzelfde neêrkomt hetzij, dat die uitkomst verkeerd wordt opgegeven tengevolge van bedriegerijen, hetzij dit geschiede door enkel onjuiste beoordeeling der briefjes. Wat er is gesproken van de eenvoudigheid van het oordeel van de leden van de stembureaux in sommige kleine gemeenten, en dat de wetgever daarom geacht moet worden gewild te hebben, dat alle spitsvoudigheid bij het beoordeelen der briefjes ter zijde moest blijven, en ook dientengevolge de beslissing aan hunne goede trouw en in het hoogste ressort had opgedragen. Zoo gelooft Spr., dat die moeijelijkheid die zich soms kan voordoen in deze of geene stembureaux eene reden te meer voor den wetgever kan geweest zijn, om eene nadere beoordeeling aan de hoogere autoriteiten over te laten.

De heer *Voswinkel Dorselen* heeft na het gesprokene van den heer *v. d. Heuvel* weinig tot verdediging van het verslag der Comm. te zeggen, hij mag echter niet geheel zwijgen en vooral eene geuite meening van een paar zijden niet onopgemerkt laten voorbijgaan. Hij heeft zich de vraag voorgesteld of het proces-verbaal aan de Kieswet voldoet? Na een naauwkeurig onderzoek is hij van meening dat dit ontkennend moet worden beantwoord, immers de Raad moet over de beslissing van het stembureau kunnen oordeelen, dit oordeel is haar onthouden door dat de billetten van onwaarde verklaard niet met redenen omschreven in het proces-verbaal voorkomen. Nog eene andere omstandigheid door den heer *v. d. Heuvel* ter sprake gebragt acht Spr. van geen minder gewigt, om het proces-verbaal, zoo als het dáár is voor onaannemelijk te houden; het betreft namentlijk het *onderteekende billet*. Naar Spr. latere overtuiging moest de inhoud van dit billet ook behoorlijk in het proces-verbaal zijn opgenomen, want zoo als het nu geschied is, kan aan den kiezer onregt zijn gedaan. b. v. het onderwerpelijke billet kan inhouden 2 namen (hetgeen niet strijdig is met de wet) waarvan de eerste aanduidt A en op zekeren afstand de andere B, en wel zóódanig geplaatst, dat het stembureau dien 2den naam voor eene onderteekening houdt, en dierhalve van onwaarde verklaart; hoe kan nu, ingeval het stembureau eens verkeerd geoordeeld heeft, de betrokken kiezer hiertegen opkomen, wanneer in het procesverbaal geene omschrijving der namen plaats vindt; en *ééne* naam had juist in de gegevene omstandigheid van invloed kunnen zijn, dat er niet tusschen 3, maar tusschen 2 personen eene herstemming had moeten plaats hebben, de Raad is ook *hierover* het oordeel onthouden. De bewering dat de kiezers geen regt meer zouden hebben, om bezwaren tegen de stemming in te brengen wanneer dit niet geschied was bij het openen der billetten kan Spr. volstrekt niet deelen. Spr. stelt zich 2 bureau's voor, waarin omtrent dezelfde zaak en persoon kwestie is, nu kan men toch niet aannemen, terwijl men in het eene bureau controleerd, dat de kiezer elk regt op het maken van bezwaren, van hetgeen strijdig met de wet in het andere bureau geschieden kan, zou verliezen. Onmogelijk is het toch in beide tegelijk tegenwoordig te zijn; ook kan het geval bestaan, dat een tegenwoordig zijnde kiezer er belang bij heeft, om eene met de wet strijdige handeling van het bureau onopgemerkt te laten voorbijgaan; *na* het opmaken en het *bekend* worden van het proces-verbaal moet elk kiezer zijne bezwaren kunnen indienen. Art. 58 der Kieswet duldt bij hem dan ook geene andere uitlegging, dan dat de tegenwoordig zijnde kiezer bij het openen der billetten het regt heeft om bezwaren te *kunnen* inbrengen, niet dat hem later de bevoegdheid zou ontnomen zijn, wanneer hij daarvan geen gebruik had gemaakt.

De heer *v. Beeck Calkoen* gaat uit van de overtuiging, dat de wetgever een appel heeft gewild. Het is hem zelfs reeds voorgekomen, dat er anders eene te groote verantwoordelijkheid op een zoo klein bureau zou neêrkomen. In alle omstandigheden kan een verschil van gevoelen ontstaan, (Spr. laat staan eenig vermoeden van kwade trouw) waarin men een hooger beroep behoeft. De vragen of een briefje leesbaar is of niet, of een zegel aan het briefje ontbreekt zijn gemakkelijk aan het bureau over te laten; maar zoodra er eene gevolgtrekking kan getrokken worden, dan is een hooger beroep onvermijdelijk. De slotsom van het beweren van Spr. is deze: de Raad heeft de bevoegdheid om te beoordeelen. Daartoe had in het proces-verbaal aangeteekend moeten zijn, wat de oorzaak van de onwaarde van elk briefje was. Uit dit oogpunt beschouwd kon er dan enkel verschil zijn over de vraag: van onwaarde of niet? Daar dit nu niet geschied is, kan de benoemde ook geene voldoende geloofsbrief overleggen, alleen kan hem nog een gerectificeerd stuk worden ter hand gesteld, maar geen proces-verbaal zooals de wet voorschrijft. Spr. gelooft dus, dat eene nieuwe verkiezing noodzakelijk zijn zal.

De heer *v. Hoytema* is het met den heer *Calkoen* ten volle eens wat het betoog betreft, dat de Raad bevoegd is, de stembriefjes te doen openen, om het feit te kennen, waarop de beslissing rust, maar geenszins wat de beschouwing aangaat nopens de noodzakelijkheid eener nieuwe verkiezing. Hij gelooft, dat de Raad, die over de waarde of onwaarde der briefjes behoort te beslissen, ook feitelijk den inhoud der briefjes moet kennen. Ware die inhoud in het proces-verbaal opgegeven, er zou geene opening noodig zijn. Nu is dat wel noodig. — Maar het procesverbaal is daarom niet nietig. Dit onderzoek, is slechts een voorloopig onderzoek. Blijkt het naderhand, dat de briefjes teregt van onwaarde verklaard zijn, dan behoudt het proces-verbaal zijne kracht; blijkt het tegendeel, dan zal de Raad de zaak kunnen regelen. Men heeft het openen der briefjes bestreden op grond der eenvoudigheid van het kiesstelsel, maar is het waar, dat de stembureaux de feiten, dat is den inhoud der briefjes niet behoeven te vermelden in het proces-verbaal, dan worden juist ook alle moeijelijkheden ontdoken, en de stembureaux beslissen maar kort weg over de belangrijkste feiten. Een hooger beroep is dus eerst bij den Raad, en later bij Gedep. staten en bij den Koning noodig. — Men heeft, zegt Spr., de klagten als van particulieren aard beschouwd, maar dat zijn ze niet: al wat de toepassing der kieswet aangaat is van algemeen belang. Spr. meent alzoo, dat de conclusie der Comm. in dezen zal moeten aangenomen worden.

De heer *v. d. Heuvel* meent, dat het proces-verbaal niet verloren is. Dat, zoo het uit de beoordeeling der op nieuw te openen van onwaarde verklaarde briefjes blijkt, dat er met regt eene herstemming tusschen *drie* heeft plaats gehad de ingediende processen-verbaal als geldige geloofsbrieven kunnen dienen; dat in het tegenovergestelde geval eene geheel nieuwe verkiezing moet plaats hebben.

De Voorzitter acht zich verpligt nog een enkel woord in 't midden te brengen ten aanzien van 't procesverbaal. Hij acht dat volkomen wettig en boven berisping. Wat eischt de wet? Dat het de *redenen* zal vermelden, waarom briefjes van onwaarde zijn verklaard, En welke zijn die *redenen?* Ongetwijfeld die, welke door den wetgever zijn opgegeven in art. 61 der kieswet. Het bureau heeft te oordeelen, of een dier redenen bestaat, en vindt het die aanwezig, dan heeft het eenvoudig te relateren, dat het briefje van onwaarde is verklaard *omdat* eene der bedoelde *redenen* bestaat, en die *reden* te noemen. Dit is in casu geschied: „vijf briefjes zijn van onwaarde verklaard, omdat zij geen persoon duidelijk aanduiden." Spr. kan zich niet voorstellen, op hoedanige wijze, daar nu nog bij had moeten gevoegd worden, om welke reden de briefjes geen persoon duidelijk aanwijzen. Het stembureau maakt geen vonnis op; maar een procesverbaal, d. i. een relaas van feiten. En bovendien is het ondenkbaar, *die* reden bij alle soort van nietige stembriefjes op te geven; gesteld b. v. een briefje is onleesbaar, dan zou men hetgeen er op staat in het procesverbaal moeten nateekenen en derhalve in ongerijmdheden vervallen. En *kan* het bij de eene soort van ongeldige briefjes niet geschieden, dan *behoeft* het ook bij de andere niet. In het algemeen is Spr. van oordeel, dat men zich behoort te houden aan de beslissingen van het bureau van stemopneming, zoolang het niet overtuigend is gebleken, dat het zich vergist heeft of te kwader trouw handelde; had de wetgever niet zeer veel aan dat bureau willen overlaten, dan zou hij het ongetwijfeld op eene andere wijze, uit ambtenaren b. v. hebben zamengesteld, maar het bureau bestaat uit beeedigde raadsleden, die nog wel bepaaldelijk door den geheelen Raad, met gesloten briefjes, tot het verkiezingswerk zijn gequalificeerd. In hun karakter ligt dus overvloedige waarborg ook tegen vergissing, welke waarborg niet kan worden verzwakt door beweringen van buiten af. — Men heeft zich overigens beroepen op de jurisprudentie van naburige landen; die jurisprudentie is ons vreemd; zij kan voorlichten, maar geenszins verbinden; zij kan aanleiding geven om wetten te maken, maar voor deze vergadering geen wet zijn.

(*Vervolg hierna.*)

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.